

About the families

Про фамилии

Recorded from Borakhan Karginova (Russian language school teacher, about 80 years old, permanent resident of Kamunta village), her sister Zara (about 80 years old, permanent resident of Kamunta village) and their grandson (about 30 years old, lives in Vladikavkaz) in Kamunta village in 2009.

Записано в селе Камунта от Борахан Каргиновой (учительницы русского языка в средней школе, около 80 лет, постоянная жительница с. Камунта), ее сестры Зары (около 80 лет, постоянная жительница с. Камунта) и их внука (около 30 лет, живет во Владикавказе) в 2009 г.

Recorded by A.P. Vydrin, Ju.V. Mazurova, O.I. Belyaev in Kamunta village in 2009. Interlinearized by A.P. Vydrin.

Записывали А.П. Выдрин, Ю.В. Мазурова, О.И. Беляев в с. Камунта в 2009 г. Разбирала М.В. Дарчиева. Глоссировал А.П. Выдрин.

1.1 **Борæхан** : **Ам** **цардысты** **Атайтæ** , **Хъæрджынтæ** , **Цопантæ**
Борæхан ам цард -ысты Атайтæ Хъæрджынт -æ
Борæхан ам цард -ысты Хъæрджынт -æ₁
Borakhan DemProx.IN live PST.INTR.3PL Karginovs NOM
here

, **æмæ** **уыдон** **се** **ппæт** **дæр** **рацыдысты**
æмæ уыдон се= ппæт =дæр ра- цыд -ысты
æмæ уыдон сæ= æппæт =дæр ра- цæу -ысты
and DemDist.PL.NOM POSS.3PL= all =PTCL PV go PST.INTR.3PL
they FOC

Уæлладжыры **комæй** .
Уæлладжыр -ы ком -æй
Уæлладжыр -ы ком -æй
Alagir INESS gorge ABL

Borakhan: Here lived Ataevs, Karginovs, Tsopanovs, all of them came from Alagir gorge.

1.2 **Ам** **йæхи** **хуылфы** **ничи** **царди** ,
ам йæ= хи хуылф -ы ничи цард -и
ам йæ= хи хуылф -ы ничи цард -ис
DemProx.IN POSS.3SG= REFL.GEN interior INESS nobody live PST.INTR.3SG
here

æрдæбон **уын** **куыд** **загътон** , **афтæ** : **æртæ** **æфсымæры**
æрдæбон =уын куыд загът -он афтæ æртæ æфсымæр -ы
æрдæбон =уын₁ куыд₂ зæгъ -он₁ афтæ æртæ æфсымæр -ы
recently =2PL.ENCL.DAT how say PST.TR.1SG so three brother GEN

рацыди **фыццагдæр** , **уыйфæстæ** **уже** **цæуын**
ра- цыд -и фыццаг =дæр уый фæстæ уже цæу -ын
ра- цæу -ис фыццаг =дæр уый₂ фæстæ уже цæу -ын
PV go PST.INTR.3SG first =PTCL DemDist.GEN after already go INF

райдыдтой	гье	уыцы	комæй	,	Уæлладжыры	комæй	.
ра- йдыд -т -ой	гье	уыцы	ком -æй		Уæлладжыр -ы	ком -æй	
ра- йдай -т -ой	гье	уыцы	ком -æй		Уæлладжыр -ы	ком -æй	
PV begin TR PST.TR.3PL	well	that	gorge ABL		Alagir	INESS	gorge ABL

Nobody lived here, as I've said: first three brothers came here, then (other people) started to move here from that gorge, from Alagir gorge.

1.3 Æмæ дзы	цардысты	Атайтæ	,	Хъæрджынтæ	,
æмæ =дзы	цард -ысты	Атайтæ		Хъæрджынт -æ	
æмæ =дзы	цæр -ысты			Хъæрджынт -æ ₁	
and =3SG.ENCL.INESS	live PST.INTR.3PL			Karginovs	NOM

Мамыкътæ	Бозыртæ	Бекмырзтæ	Гæвдынтæ	Тахохтæ	Мæрзатæ	Бытъæтæ
– гье уыдон	се	ппæт	дæр	рацыдысты		
гье уыдон	се=	ппæт	=дæр	ра- цыд -ысты		
гье уыдон	сæ=	æппæт	=дæр	ра- цæу -ысты		
well DemDist.PL.NOM	POSS.3PL=	all	=PTCL	PV go PST.INTR.3PL		
they			FOC			

Уæлладжыры	комæй	рацыдысты	ардæм	,	æмæ	гье
Уæлладжыр -ы	ком -æй	ра- цыд -ысты	ардæм		æмæ	гье
Уæлладжыр -ы	ком -æй	ра- цæу -ысты	ардæм		æмæ	гье
Alagir INESS	gorge ABL	PV go PST.INTR.3PL	here		and	well

уыдон	цардысты	.
уыдон	цард -ысты	
уыдон	цæр -ысты	
DemDist.PL.NOM	live PST.INTR.3PL	
they		

Here lived Ataevs, Karginovs, Mamukovs, Bazrovcs, Bekmurzoevs, Gavdinovs, Takhokhovs, Marzaevs, Batievs, all of them came here from Alagir gorge and settled down here.

1.4 Гæлиаты	дæр	.
Гæлиат -ы	=дæр	
Гæлиат -ы	=дæр	
Galiat INESS	=PTCL	
	FOC	

In Galiat also.

1.5 Гæлиаты	чи	цард	,	уыдон	дæр	уæ
Гæлиат -ы	чи	цард -*0		уыдон	=дæр	=уæ
Гæлиат -ы	чи	цæр -*0 ₂		уыдон	=дæр	=уæ
Galiat INESS	who	live PST.INTR.3SG		DemDist.PL.NOM	=PTCL	=2PL.ENCL.GEN
					FOC	

хъæуы	?
хъæу -ы	
хъæу -ы	
be.necessary	PRS.3SG

Do you need those who lived in Galiat?

1.6	ДЫМТЫ	чи	цард	,	уыдон	дæр	?
	ДЫМТ -ы	чи	цард -*0		уыдон	=дæр	
	Дунт -ы	чи	цæр -*0 ₂		уыдон	=дæр	
	Dunta INESS	who	live PST.INTR.3SG		DemDist.PL.NOM	=PTCL	
					they	FOC	

Those who lived in Dunta?

2	Олег	:	О	.
	Олег		о	
	Олег		о	
	Oleg		yes	

Oleg: Yes.

3.1	Борæхан	:	О	.
	Борæхан		о	
	Борæхан		о	
	Borakhan		yes	

Borakhan: Yes.

3.2	Гæлиаты	та	царди	Гасынтæ	Салхъазантæ	Годызтæ	,
	Гæлиат -ы	=та	цард -и				
	Гæлиат -ы	=та	цæр -ис				
	Galiat INESS	=CONTR	live PST.INTR.3SG				

уæртæ	сæ	Заре	...	Езетæ	Къодотæ	.
уæртæ	=сæ	Заре				
уæртæ	=сæ	Заре				
there	=3PL.ENCL.GEN	Zare				

Gasinovs, Salkazanovs, Godizovs lived in Galiat, there, Zare... Ezeevs, Kodoevs (also lived in Galiat).

3.3	Дзур-ма	,	Заре	,	ды	дæр	!
	дзур -	=ма	Заре		ды	=дæр	
	дзур	=ма	Заре		ды	=дæр	
	talk	=yet	Zare		you.SG	=PTCL	
						FOC	

Zare, you speak also!

3.4	Сметæ	Зæгæлтæ	Бæләутæ	Гæглойтæ	Годызтæ	Арсæгтæ	.
	Svetovs	Zagalovs	Balaevs	Gagloevs	Godizovs	Arsagovs	

4	Заре	:	Джыбызтæ	.
	Заре			
	Заре			
	Zare			

Zare: Gibizovs.

5.1	Борæхан	:	Чи	?
	Борæхан		чи	
	Борæхан		чи	
	Borakhan		who	

Borakhan: Who?

5.2 Джыбызтæ .

Gibizovs.

5.3 Она с Галиата знает всех .

5.4 Чи ма ?

чи =ма

чи =ма

who =yet

Who else?

6 Внук : Она вам рассказала , в каких селах какие фамилии жили , и откуда
внук вам фамилии и
внук
grandson

кто пришел .

7 Арсений : А про свою фамилию можете рассказать ?
Арсений А
Арсений
Arseniy

8 Борæхан : Хъæрджынтæ ?
Борæхан Хъæрджынт -æ
Борæхан Хъæрджынт -æ₁
Borakhan Karginovs NOM

Borakhan: Karginovs?

9 Арсений : Да .
Арсений Да
Арсений
Arseniy

10.1 Внук : Хъæрджынтæ – от слова « хъæр » крикуновы .
внук Хъæрджынт -æ слова хъæр
внук Хъæрджынт -æ₁ word хъæр
grandson Karginovs NOM shout

Grandson: Karginovs originates to the word qar 'shout'.

10.2 Хъæр – это крик .
хъæр это
хъæр this
shout

11.1	Борæхан	:	Хъæрджынтæ	Ал ... йед ...	Мызуры	бынæй
	Борæхан		Хъæрджынт -æ	йед	Мызур -ы	бын -æй
	Борæхан		Хъæрджынт -æ ₁	ед ₁	Мызур -ы	бын -æй
	Borakhan		Karginovs NOM	HES	Mizur GEN	bottom ABL

ралыгъдысты	,	æмæ	ардæм	афтæмæй	æрæфтыдысты	.
ра- лыгъд -ысты		æмæ	ардæм	афтæмæй	æр- æфтыд -ысты	
ра- лидз -ысты		æмæ	ардæм	афтæмæй	æр- æфт -ысты	
PV move PST.INTR.3PL		and	here	so	PV get PST.INTR.3PL	

Borakhan: Karginovs from Al... they moved from Mizur, in this way they appeared here.

11.2	Цæразоны	потомство	сты	,	гъе	уый	фæдон	,	Цæразоны
	Цæразон -ы		сты		гъе	уый	фæдон		Цæразон -ы
	-ы		сты		гъе	уый ₁	фæдон		-ы
	GEN		be.PRS.3PL		well	DemDist	descendant		GEN

фæдон
фæдон
фæдон
descendant

They are descendants of Tsarazon.

11.3	Æмæ	гъе	уырдыгæй	рацыдысты	.
	æмæ	гъе	уырдыгæй	ра- цыд -ысты	
	æмæ	гъе	уырдыгæй	ра- цæу -ысты	
	and	well	from.there	PV go PST.INTR.3PL	

They came from there

11.4	Гъе	уæддæр	та	,	гъе	уыцы	рæстæджы	туджджынтæ
	гъе	уæд =дæр	=та		гъе	уыцы	рæстæдж -ы	туджджын -т -æ
	гъе	уæд =дæр	=та		гъе	уыцы	рæстæг -ы	туджджын -т -æ ₁
	well	then =PTCL	=CONTR		well	that time	INESS	blood enemy PL NOM

уыдысты	,	æмæ	ардæм	афтæмæй	рафтыдысты	.
уыд -ысты		æмæ	ардæм	афтæмæй	ра- фтыд -ысты	
уыд -ысты		æмæ	ардæм	афтæмæй	ра- æфт -ысты	
be PST.INTR.3PL		and	here	so	PV get PST.INTR.3PL	

During that time there also were blood enemies and so they came here.

11.5	Æмæ	Хъæрджынты	фамили	дæр	ам	бирæ	уыди	.
	æмæ	Хъæрджынт -ы	фамили	=дæр	ам	бирæ	уыд -и	
	æмæ	Хъæрджынт -ы	фамили	=дæр	ам	бирæ	уыд -ис	
	and	Karginovs GEN	family	=PTCL	DemProx.IN	a.lot.of	be PST.INTR.3SG	
				FOC	here			

Karginovs were many here.

11.6	Цардыстæн	ам	мах	бирæ	,	ныр	дæр	ма	мах
	цард -ыстæн	ам	мах	бирæ		ныр	=дæр	=ма	мах
	цæр -ыстæн	ам	мах ₁	бирæ		ныр	=дæр	=ма	мах ₁
	live PST.INTR.1PL	DemProx.IN	we.NOM	a.lot.of		now	=PTCL	=yet	we.NOM
		here					FOC		
гъе	ам	цæрæн	,	Хъæрджынтæй	,	иунæг	мах	хæдзар	ма
гъе	ам	цæр -æн		Хъæрджынт -æй		иунæг	мах	хæдзар	=ма
гъе	ам	цæр -æн ₁		Хъæрджынт -æй		иунæг	мах ₂	хæдзар	=ма
well	DemProx.IN	live PRS.1PL		Karginovs	ABL	single	we.GEN	house	=yet
	here								
дзы	и	Хъæрджытæй	.						
=дзы	и	Хъæрджыт -æй							
=дзы	и	Хъæрджынт -æй							
=3SG.ENCL.INESS	EXST	Karginovs	ABL						

We were many here and we still alive, there is one house of Karginovs left.

11.7	Так ... Цæры	ма	дзы	Хъаратæ	,	ацы
так	цæр -ы	=ма	=дзы	Хъарат -æ		ацы
	цæр -ы	=ма	=дзы	Хъарат -æ ₁		ацы
	live PRS.3SG	=yet	=3SG.ENCL.INESS	Karaevs NOM		DemProx

Къæмынты	ма	цæры	Хъаратæ	.
Къæмынт -ы	=ма	цæр -ы	Хъарат -æ	
Къæмынт -ы	=ма	цæр -ы	Хъарат -æ ₁	
Kamunta INESS	=yet	live PRS.3SG	Karaevs NOM	

So... Karaevs also live here, in Kamunta live also Karaevs.

11.8	Æмæ ма	мæнæ	Къæмынты	дæр	дзурын	.
æмæ	=ма	мæнæ	Къæмынт -ы	=дæр	дзур -ын	
æмæ	=ма	мæнæ	Къæмынт -ы	=дæр	дзур -ын	
and	=yet	there,that.is	Kamunta GEN	=PTCL	talk PRS.1SG	
				FOC		

I'm still speaking about Kamunta.

It is worth mentioning that the genitive is used with inanimate name Kamunta.

11.9	Кацантæ	,	Хъаратæ	.
	Хъарат -æ			
	Хъарат -æ ₁			
	Karaevs	NOM		

Katsanovs, Karaevs.

12	Заре	:	Хъæлатæ	.
	Заре			
	Заре			
	Zare			

Zare: Kalaevs.

13.1 Борæхан : Хъæлатæ .

Борæхан
Борæхан
Borakhan

Borakhan: Kalaevs

13.2 Она всех знает из Галиата .

13.3 Абæгатæ , Дзылыхтæ .

Abagaevs, Dzilikhovs.

13.4 А в Дунте – Хъыбызтæ , Байсогъуыртæ , Къуыбызтæ . а

In Dunta there are Kabazovs, Bajsogurovs, Kubyzovs.

13.5	Чи	ма	дзы	царди	?
	чи	=ма	=дзы	цард -и	
	чи	=ма	=дзы	цæр -ис	
	who	=yet	=3SG.ENCL.INESS	live PST.INTR.3SG	

Who else lived here?

13.6 Куыдзойтæ , Гæбутæ , Цæрæктæ , Дæдæджытæ , Байсогъуыртæ
Гæбут -æ
Гæбут -æ₁
Gabuev NOM

загъта .

загът -а

зæгъ -а

say PST.TR.3SG

She mentioned Kudzoevs, Gabuevs, Tsarakovs, Gekkievs, Bajsongurovs.

13.7	Æмæ	гъе	уыцы	фам ...	< неразборчиво >	цы	мыггæгтæ
	æmæ	гъе	уыцы			цы	мыггæг -т -æ
	æmæ	гъе	уыцы			цы	мыггаг -т -æ ₁
	and	well	that			what	clan PL NOM

загътан	,	гъе	уыдон	иууылдæр	Уæлладжыры	комæй
загът -ан		гъе	уыдон	иууылдæр	Уæлладжыр -ы	ком -æй
зæгъ -ан		гъе	уыдон	иууылдæр	Уæлладжыр -ы	ком -æй
say PST.TR.1SG		well	DemDist.PL.NOM	all	Alagir GEN	gorge ABL
			they			

ардæн	рафтыдысты	,	мæнæ	гъе	уыцы	æртæ	æфсымæры	–
ардæн	ра- фтыд -ысты		мæнæ	гъе	уыцы	æртæ	æфсымæр -ы	
ардæн	ра- æфт -ысты		мæнæ	гъе	уыцы	æртæ	æфсымæр -ы	
here	PV get PST.INTR.3PL		there,that.is	well	that	three	brother GEN	

Къæмынтæ	,	Гæлиат æмæ Дымтæ	–	æртæ æфсымæры	чи	сты
Къæмынт -æ		Гæлиат æмæ Дымт -æ		æртæ æфсымæр -ы	чи	сты
Къæминт -æ ₁		Гæлиат æмæ Дунт -æ ₁		æртæ æфсымæр -ы	чи	сты
Kamunta NOM		Galiat and Dunta NOM		three brother GEN	who	be.PRS.3PL

гъе уыдоны		фæдыл		рацыдысты		ардæм
гъе уыдон	-ы	фæд -ыл	ра-	цыд -ысты		ардæм
гъе уыдон	-ы	фæд -ыл	ра-	цæу -ысты		ардæм
well DemDist.PL.NOM	GEN	track SUPER	PV go	PST.INTR.3PL		here

And these fam... that families which I mentioned, all of them came here from Alagir gorge, and these three brothers (Kamunta, Galiat and Dunta), three brothers, people followed them and came here.

13.8 Æмæ	гъе	ам	Уæллагком	афтæмæй	равзæрд	,	æмæ
æмæ	гъе	ам	Уæллагком	афтæмæй	ра- взæрд -*0		æмæ
æмæ	гъе	ам	Уæллагком	афтæмæй	ра- æвзæрд -*0 ₂		æмæ
and well	DemProx.IN	Wallagkom	so	PV appear	PST.INTR.3SG		and
		here					

гъе афтæмæй	цардысты	ам
гъе афтæмæй	цард -ысты	ам
гъе афтæмæй	цæр -ысты	ам
well so	live PST.INTR.3PL	DemProx.IN
		here

And in this way Wallagkom gorge appeared and they lived here.

13.9 Æмæ	дзы	бирæ	фамилитæ	уыди	,	æз
æмæ	=дзы	бирæ	фамили -т -æ	уыд -и		æз
æмæ	=дзы	бирæ	фамили -т -æ ₁	уыд -ис		æз
and	=3SG.ENCL.INESS	a.lot.of	family PL NOM	be PST.INTR.3SG		I

дзы	кæй	нæ	хъуыды кæнын	,	æз	дзы	кæй
=дзы	кæй	нæ	хъуыды кæн -ын		æз	=дзы	кæй
=дзы ₃	кæй ₁	нæ	хъуыды кæн -ын		æз	=дзы ₃	кæй ₁
=3PL.ENCL.ABL	who.GEN	NEG	thought do PRS.1SG	I	=3PL.ENCL.ABL	who.GEN	
			remember				

нæ	зонын	,	уæхæнтæ
нæ	зон -ын		уæхæн -т -æ
нæ	зон -ын		уæхæн -т -æ ₁
NEG	know PRS.1SG		such PL NOM

There were may families, there were some which I don't remember, which I don't know.

14.1 Арсений	:	А	,	может быть	,	про какие-то фамилии	вы знаете какие-то
Арсений		А		может быть		фамилии	
Арсений				may			
Arseniy							

истории интересные ?
истории

14.2 Откуда эти фамилии вышли .
фамилии

14.3 Может , какие-то случаи интересные ?
может
may

15 Заре : < неразборчиво >
Заре
Заре
Zare

16.1 Борæхан : Иронау , уæллагкоймагау сæ дзурын
Борæхан ирон -ау уæллагкойм -аг -ау =сæ дзур -ын
Борæхан ирон -ау Уæллагком -аг₂ -ау =сæ дзур -ын
Borakhan Ossetic EQU Wallagkom SUF EQU =3PL.ENCL.GEN talk INF

кæнынцæ .
кæн -ынцæ
кæн -ынц₂
do PRS.3PL

16.2 А так я никого не знаю .
А так я не знаю
not I know

17 Арсений : Не знаете ?
Арсений
Арсений
Arseniy

18 Борæхан : Не знаю .
Борæхан знаю
Борæхан I know
Borakhan

19 Юлия : А про своих родителей ?
Юлия А
Юлия
Julia

20 **Борæхан** : **А** , **мой родители ?**
 Борæхан А
 Борæхан
 Borakhan

21.1 **Юлия** : **Да** .
 Юлия Да
 Юлия
 Julia

21.2 **Можете рассказать ?**

21.3 **Кто они были ?**
 они были

22.1 **Борæхан** : **Мæ** **фыд** **уыди** ... **Гъе** **уый** **дæр**
 Борæхан мæ= фыд уыд -и гъе уый =дæр
 Борæхан мæ= фыд уыд -ис гъе уый₁ =дæр
 Borakhan POSS.1SG= father be PST.INTR.3SG well DemDist.NOM =PTCL
 FOC

Уæлладжыры **комæй** **рафтыди** .
 Уæлладжыр -ы ком -æй ра- фтыд -и
 Уæлладжыр -ы ком -æй ра- æфт -ис
 Alagir INESS gorge ABL PV get PST.INTR.3SG

Borakhan: My father was... He also was from Alagir gorge.

22.2 **Гаври Каргинов** .

22.3 **Мæ** **мад** **та** **хуынди** **Елиса** , **Гасынты чызг** ,
 мæ= мад =та хуынд -и чызг
 мæ= мад =та хуин -ис чызг
 POSS.1SG= mother =CONTR be called PST.INTR.3SG girl

Гæлиаттаг **чызг** .
 Гæлиатт -аг чызг
 Гæлиат -аг₂ чызг
 Galiat SUF girl

My mother was Elisa, a girl from Gasinovs, from Galiat.

22.4 **Мæ** **фыд** , **дыууадæсæм** **азы** **хæст** **куы** **цыди** ,
 мæ= фыд дыууадæс -æм аз -ы хæст куы цыд -и
 мæ= фыд дыууадæс -æм₃ аз -ы хæст₁ куы₁ цæу -ис
 POSS.1SG= father twelve ORD year INESS war when go PST.INTR.3SG

уæд	гъе	уыцы	хæсты		дæр	уыди		, уырдыгæй
уæд	гъе	уыцы	хæст	-ы	=дæр	уыд	-и	уырдыгæй
уæд	гъе	уыцы	хæст ₁	-ы	=дæр	уыд	-ис	уырдыгæй
then	well	that	war	INESS	=PTCL	be	PST.INTR.3SG	from.there
					FOC			

æрцыди		...	Отечественная	...	двадцать	четыре	года	его	здесь	не	было
æр-	цыд	-и			двадцать		года		здесь	не	
æр-	цæу	-ис			двадцать					not	
PV	go	PST.INTR.3SG			twenty						

My father, when there was war in 1912, he was at war and came back...

22.5	Æмæ	уже		, сорок	лет	ыл		куы	цыди		,	гъе
	æмæ	уже		сорок	лет	=ыл		куы	цыд	-и		гъе
	æмæ	уже		forty	лет	=ыл		куы ₁	цæу	-ис		гъе
	and	already			years	=3SG.ENCL.SUPER		when	go	PST.INTR.3SG		well

уæд	æрцыд		ардæм	.
уæд	æр-	цыд	ардæм	
уæд	æр-	цыд	ардæм	
then	PV	go.PART.PST	here	

By that time he was forty and he came back here.

22.6	Æмæ	иронау		дæр	нал		зыдта		, афтæмæй
	æмæ	ирон	-ау	=дæр	нал		зыд	-т	-а
	æмæ	ирон	-ау	=дæр	нал		зон	-т	-а
	and	Ossetic	EQU	=PTCL	no.longer		know	TR	PST.TR.3SG
					FOC				so

æрцыди		.
æр-	цыд	-и
æр-	цæу	-ис
PV	go	PST.INTR.3SG

And he forgot Ossetic and he came back like this.

22.7	Уже	йыл		цыди		...	сорок	иронау	куыд
	уже	=йыл		цыд	-и		сорок	ирон	-ау
	уже	=ыл		цæу	-ис		forty	ирон	-ау
	already	=3SG.ENCL.SUPER		go	PST.INTR.3SG			Ossetic	EQU
								how	

у	?
у	
у ₁	
be.PRS.3SG	

He was... how to say forty in Ossetic?

23 **Внук** : **Дыууиссæдз** .
 внук дыуу -и ссæдз
 внук дыууæ -и₂ ссæдз
 grandson two GEN twenty
 forty

Grandson: Forty.

24 **Борæхан** : **Дыууиссæдз** **азы** **уыл** **цыди** ,
 Борæхан дыуу -и ссæдз аз -ы =уыл цыд -и
 Борæхан дыууæ -и₂ ссæдз аз -ы =уыл цæу -ис
 Borakhan two GEN twenty year GEN =2PL.ENCL.SUPER go PST.INTR.3SG
 forty

афтæмæй .
 афтæмæй
 афтæмæй
 so

Borakhan: When he was forty years old.

25 **Арсений** : **Цыппор** .
 Арсений цыппор
 Арсений цыппор
 Arseniy forty

Arseniy: Forty.

26.1 **Борæхан** : **О** , **цыппор** .
 Борæхан о цыппор
 Борæхан о цыппор
 Borakhan yes forty

Borakhan: Right, forty.

26.2 **Кæсай** , **йæхæдæг** **æй** **зоны** .
 кæс -ай йæ= хæдæг =æй зон -ы
 кæс -ай йæ= хæдæг =æй зон -ы
 look SBJV.2SG POSS.3SG= REFL =3SG.ENCL.GEN know PRS.3SG

Look, he knows it.

27 **Внук** : **Ну** , **дыууиссæдз** **дæр** **ис** , **цыппор** **дæр** **и** ,
 внук Ну дыуу -и ссæдз =дæр ис цыппор =дæр и
 внук well дыууæ -и₂ ссæдз =дæр и цыппор =дæр и
 grandson two GEN twenty =PTCL EXST forty =PTCL EXST
 forty FOC FOC

цыппор .
 цыппор
 цыппор
 forty

Grandson: You can say both, dywwissadz and tsyppor.

28.1 **Борæхан** : **Æмæ** **гъе** **уæд** **æрцыди** , **æмæ** ... **черкесски** **формæ**
 Борæхан Æмæ гъе уæд æр- цыд -и æмæ черкесски формæ
 Борæхан æмæ гъе уæд æр- цæу -ис æмæ черкесски формæ
 Borakhan and well then PV go PST.INTR.3SG and Circassian uniform

... < **неразборчиво** > **уыди** **хъама** , **уæд** **балц** – **алцы** .
 уыд -и хъама уæд балц алцы
 уыд -ис хъама уæд балц алцы
 be PST.INTR.3SG dagger then decorative cartridge any

Borakhan: And then he came back... and Circassian uniform... there was a dagger and decorative cartridge and everything.

Decorative cartridge - should be bærts, not balts; balts in Iron Ossetic means 'way; journey'.

28.2 **Уæхæн** **рæсугъд** **формæ** **йын** **уыди** , **æмæ** **диссаг** !
 уæхæн рæсугъд формæ =йын уыд -и æмæ диссаг
 уæхæн рæсугъд формæ =ын уыд -ис æмæ диссаг
 such beautiful uniform =3SG.ENCL.DAT be PST.INTR.3SG and miracle

He had so beautiful uniform, it was amazing!

28.3 **Æмæ** **гъе** **уæд** **ракуырда** **нæ** **мады** **дæр** ,
 æмæ гъе уæд ра- куырда -т -а нæ= мад -ы =дæр
 æмæ гъе уæд ра- кур -т -а нæ= мад -ы =дæр
 and well then PV ask TR PST.TR.3SG POSS.1PL= mother GEN =PTCL
 FOC

дæлæ **Гæлиатаг** **чызг** .
 дæлæ Гæлиат -аг чызг
 дæлæ Гæлиат -аг₂ чызг
 down.there Galiat SUF girl

Then he married our mother, a girl from Galiat.

28.4 **Æмæ** **дан** , **Гæлиатмæ** **куы** **фæцыди** , **уæд** , **цы** **хъал**
 æмæ =дан Гæлиат -мæ куы фæ- цыд -и уæд цы хъал
 æмæ =дан Гæлиат -мæ куы₁ фæ- цæу -ис уæд цы хъал₂
 and =CIT Galiat ALL when PV go PST.INTR.3SG then what proud

, **дан** , **у** , **кæй** , **дан** , **курдзæн** , **уымæ** , **дан**
 =дан у кæй =дан кур -дзæн уы -мæ =дан
 =дан у₁ кæй₁ =дан кур -дзæн уый₁ -мæ =дан
 =CIT be.PRS.3SG who.GEN =CIT ask FUT.3SG DemDist ALL =CIT

, **чи** ‘ **рцæудзæн** ?
 чи р- цæу -дзæн
 чи æр- цæу -дзæн
 who PV go FUT.3SG

And so, when he was going to Galiat, he was so proud, whom will he offer his hand, who will marry him?

28.5 Цы хьал у , зæгъгæ .
 цы хьал у зæгъ -гæ
 цы хьал₂ у₁ зæгъ -гæ
 what proud be.PRS.3SG say CONV

He was so proud of himself.

28.6 Мæнæ ацы чызг Гæлиаттаг чызг у , æмæ йæ
 мæнæ ацы чызг Гæлиатт -аг чызг у æмæ =йæ
 мæнæ ацы чызг Гæлиат -аг₂ чызг у₁ æмæ =æй
 there,that.is DemProx girl Galiat SUF girl be.PRS.3SG and =3SG.ENCL.GEN

ай дæр зоны .
 ай =дæр зон -ы
 ай =дæр зон -ы
 DemProx.NOM =PTCL know PRS.3SG
 FOC

This girl is from Galiat, and she also knows it.

28.7 Æмæ афтæмæй Гæлиаттаг ракуырда , Елиса – мæ
 æмæ афтæмæй Гæлиатт -аг ра- куырда -т -а мæ=
 æмæ афтæмæй Гæлиат -аг₂ ра- кур -т -а мæ=
 and so Galiat SUF PV ask TR PST.TR.3SG POSS.1SG=

мад .
 мад
 мад
 mother

And so he married a girl from Galiat, Elisa, my mother.

28.8 Ахуыргонд нæ уыди , фыд дæр ахуыргонд
 ахуыр гонд нæ уыд -и фыд =дæр ахуыр гонд
 ахуыр конд нæ уыд -ис фыд =дæр ахуыр конд
 study do.PTCP.PST NEG be PST.INTR.3SG father =PTCL study do.PTCP.PST
 educated FOC educated

нæ уыди .
 нæ уыд -и
 нæ уыд -ис
 NEG be PST.INTR.3SG

She was not educated, and the father was not educated.

28.9 Уырыссагау уæ уый рæсугъдæн , высши образовани
 уырыссаг -ау =уæ уый рæсугъд -æн образовани
 уырыссаг -ау =уæ уый₁ рæсугъд -æн образовани
 Russian EQU =2PL.ENCL.ABL DemDist.NOM beautiful DAT education

чи фæци , уыдон дæр нæ дзырдтой .
 чи фæци уыдон =дæр нæ дзырд -т -ой
 чи фæци уыдон =дæр нæ дзур -т -ой
 who PV+be.PRS.3SG DemDist.PL.NOM =PTCL NEG talk TR PST.TR.3PL
 finish they FOC

But those who got higher education, they could not speak so beautiful in Russian as he did.

28.10	Уæрæсейы	нæ	уыди	,	æмæ	гъе	афтæ	сыгъдæг
	Уæрæсе -йы	нæ	уыд -и		æмæ	гъе	афтæ	сыгъдæг
	Уæрæсе -ы	нæ ₅	уыд -ис		æмæ	гъе	афтæ	сыгъдæг
	Russia	INESS	PTCL be		PST.INTR.3SG	and	well	so clean

дзырдта

дзырд -т -а
 дзур -т -а
 talk TR PST.TR.3SG

He was in Russia, and he spoke so clean.

28.11	Цыппар æмæ ссæдз азы	Уæрæсейы	фæци	,	æмæ	гъе
	цыппар æмæ ссæдз аз -ы	Уæрæсе -йы	фæци		æмæ	гъе
	цыппар æмæ ссæдз аз -ы	Уæрæсе -ы	фæци		æмæ	гъе
	four and twenty year	GEN Russia	INESS		PV+be.PRS.3SG	and well

афтæ дзырдта

афтæ дзырд -т -а
 афтæ дзур -т -а
 so talk TR PST.TR.3SG

He spent in Russian twenty four years and he spoke like this.

28.12	Уырдыгæй Георгиевский крест	алы	диссæгтæ	схаста
	уырдыгæй	алы	диссæг -т -æ	с- хаст -а
	уырдыгæй	алы	диссаг -т -æ ₁	с- хæсс -а
	from.there	different	miracle PL NOM	PV carry PST.TR.3SG

He brought Cross of St. George and different things from there.

28.13	Æмæ иу рæстæджы	... Мæгъа	куыддæртæ
	æмæ иу рæстæдж -ы	мæгъа	куыддæр -т -æ
	æмæ иу рæстæг -ы	мæгъа	куыддæр -т -æ ₁
	and one time	INESS	I don't know as.soon.as PL NOM

рауади	,	æмæ сæ	бамбæхста	,
ра- уад -и		æмæ =сæ	ба- мбæхст -а	
ра- уай -ис		æмæ =сæ	ба- æмбæхс -а	
PV come out	PST.INTR.3SG	and =3PL.ENCL.GEN	PV hide	PST.TR.3SG

тæрсгæ	кодта	,	æмæ сæ	бамбæхста
тæрс -гæ	код -т -а		æмæ =сæ	ба- мбæхст -а
тæрс -гæ	кæн -т -а		æмæ =сæ	ба- æмбæхс -а
fear CONV	do TR	PST.TR.3SG	and =3PL.ENCL.GEN	PV hide PST.TR.3SG

кæмдæр	дурты	амады
кæм -дæр	дур -т -ы	амад -ы
кæм -дæр ₂	дур -т -ы	амай ₁ -ы
where INDEF	stone PL	INESS lay PRS.3SG

And once... I don't know how it happened, he hid it, he was afraid, and he hid it somewhere in a rock.

29 **Внук** : **Георгиевский крест спрятал** , **и вот ордена** , **медали** .

внук

и вот

внук

grandson

30.1 **Борæхан** : **Да** .

Борæхан Да

Борæхан

Borakhan

30.2 **Бирæ йæн** **уыди** **тынг** .

бирæ =йæн

уыд -и

тынг

бирæ =йæн

уыд -ис

тынг

a.lot.of =3SG.ENCL.DAT

be PST.INTR.3SG

very

He had a lot.

30.3 **Æмæ сæ** **банымæхста** **хуыры** **хуылфы** .

æмæ =сæ

ба- нымæхст -а

хуыр

-ы

хуылф -ы

æмæ =сæ

ба- нымæхс -а

хуыр

-ы

хуылф -ы

and =3PL.ENCL.GEN

PV hide

PST.TR.3SG

crushed stone

GEN

interior INESS

And he hid it in crushed stones.

30.4 **Æмæ сæ** **уыйфæстæ** ... **хуыр** **кæлгæ**
 æмæ =сæ уый фæстæ хуыр кæл -гæ
 æмæ =сæ уый₂ фæстæ хуыр кæл -гæ
 and =3PL.ENCL.GEN DemDist.GEN after crushed stone fall CONV

ракодта , **цы уыди** , **нал сæ** ...
 ра- код -т -а цы уыд -и нал =сæ
 ра- кæн -т -а цы уыд -ис нал =сæ
 PV do TR PST.TR.3SG what be PST.INTR.3SG no.longer =3PL.ENCL.GEN

And after that... stones falled or something else happened, no longer...

31.1 **Внук** : **Хуыр** , **знаете** , **что такое** ?

внук

хуыр

что

внук

хуыр

grandson

crushed stone

31.2 **Хуыр** .

хуыр

хуыр

crushed stone

32 **Арсений** : **Хур** ?

Арсений хур

Арсений хур

Arseniy sun

33 **Внук** : **Это хур** , **а хуыр** – **это вот камни падают ...**

внук Это хур а хуыр это вот

внук хур and хуыр this

grandson sun crushed stone

34 **Олег** : **Обвал** ?

Олег

Олег

Oleg

35 **Внук** : **Хуыр – это вот маленькие камушки** , **ну как ... в перемешку** .

внук это вот ну как

внук this well

grandson

36.1 **Борæхан** : **Куда-то засунул** , **æмæ сæ** **нал æрхъуыды**

Борæхан æмæ =сæ нал æр- хъуыды

Борæхан æмæ =сæ нал æр- хъуыды

Borakhan and =3PL.ENCL.GEN no.longer PV thought

кодта

код -т -а

кæн -т -а

do TR PST.TR.3SG

Borakhan: He put it somewhere and he couldn't remember where.

36.2 **Æмæ сæ** **фæагуырда** , **фæагуырда** ,

æмæ =сæ фæ- агуырда -т -а фæ- агуырда -т -а

æмæ =сæ фæ- агуыр -т -а фæ- агуыр -т -а

and =3PL.ENCL.GEN PV look.for TR PST.TR.3SG PV look.for TR PST.TR.3SG

и так и умер .

и так и

And he was looking for it, searching and he died

37 **Внук** : **Спрятал и не нашел** .

внук и не

внук not

grandson

38	Борæхан	:	Æмæ	сæ		нал	æссардтан		сæ
	Борæхан		Æмæ	=сæ		нал	æссард -т -ан		=сæ
	Борæхан		æмæ	=сæ		нал	ссар -т -ан		=сæ
	Borakhan		and	=3PL.ENCL.GEN		no.longer	find PL PST.TR.1SG		=3PL.ENCL.GEN

мах **дæр** .
мах =дæр
мах₁ =дæр
we.NOM =PTCL
 FOC

Borakhan: And we also couldn't find it.